

Săpăturile arheologice începute în anul 1932 pe teritoriul oraşului, intensificate după război, s-au desfăşurat sub patronajul Academiei de Ştiinţe a U.R.S.S., prin savanţii istorici Arşikovski şi Ianin. Au fost cercetate cartiere întregi ale oraşului feudal, obţinându-se atât o imagine de ansamblu asupra istoriei Novgorodului, cât şi date ştiinţifice detaliate privind particularităţile vieţii oraşului medieval rus, pe baza descoperirilor făcute în sutele de ateliere meşteşugăreşti şi locuinţe ale orăşenilor dezvelite de arheologi.

Printre cele mai spectaculoase piese arheologice descoperite la Novgorod, reprezentate în expoziţie prin mai multe exemplare originale, se numără *gramotele* — inscripţii pe coajă de mesteacăn, datind din secolele X—XV. Ele atestă marea răspindire a culturii în rîndurile populaţiei Novgorodului şi conţin date importante despre relaţiile economice şi sociale din sinul oraşelor medievale ruseşti.

Valoroasele exponate din lemn, fier, sticlă, chihlimbar, piele şi os pe care publicul ţirgoviştean le-a putut admira în expoziţie constituie o dovadă grăitoare a măiestriei artistice a poporului rus.

Expoziţia, montată cu sprijinul specialiştilor muzeului nostru, a contribuit la cunoaşterea mai profundă şi la adîncirea relaţiilor de colaborare şi prietenie dintre popoarele şi ţările noastre, aşa cum a remarcat şi Liudmila Ivanovna Petrova — şeful secţiei arheologie-etnografie a Muzeului istorico-arhitectural din Novgorod, care a însoţit şi a prezentat la Ţirgovişte expoziţia „Novgorodul descoperit de arheologi“.

GABRIEL MIHAESCU

O SUTĂ DE ANI DE LA PRIMA ÎNCERCARE DE ORGANIZARE A UNUI MUZEU LA ȚIRGOVIȘTE

Simpla coincidență, emoționantă totuși, face ca anul acesta cînd s-au aniversat 30 de ani de la înființarea muzeului din Țirgoviște și cînd a fost adoptată în marele forum legislativ Legea patrimoniului cultural național, să se împlinească rotund, un secol de la prima încercare de organizare a unui muzeu la Țirgoviște.

Sosea în acel an, 1874, în Țirgul Vestit, cum îi spunea fals etimologic Țirgoviștei, spre a efectua „o *excursiune arheologică*“ — maiorul Dimitrie Pappazoglu. Indignat că ruinele palatului fuseseră închiriate, de Primăria oraşului, unor fierari, şi vizitînd, de astă dată cu bucurie, biserica Creţulescu, recent restaurată, în companie plăcută, cea a venerabilei Polina Creţulescu, nescăpînd din vedere să ne anunţe că a descoperit în curtea Mitropoliei, mormîntul lui Tudor Vladimirescu, maiorul D. Pappazoglu simte ca o datorie de onoare să discute cu prefectul de atunci al judeţului. Preconizînd măsuri ce trebuiau luate de

urgență „pentru apărarea unor asemenea tezaure istorice și sacre suveniruri ale strămoșilor noștri“, el propunea înființarea unui muzeu la Tîrgoviște.

Cuvintele sale sunau ca un jurămint : „*In numele istoriei României le-am făcut rugăciunea mea ca să clădească pe lângă gimnaziul orașului o încăpere spațioasă în care să facă de a se aduna acele pietre cu înscrispții istorice ce se vede o mulțime trîntite în preajma mai multor biserici ruinate și prin respîntii...*“. Tot maiorul Pappazoglu este cel ce propune „*să se autorize oameni cu specialitate de a scri istoria Tîrgoviștei și a tot districtului și a o publica prin broșuri ad-hoc*“. Se visa un muzeu, se visa o „Valachică“.

Un efort, o încercare, un suflet românesc. peste a căror vibrații s-au așternut nemurirea și uitarea unui secol.